

L'últim gag

He vist la performança que va fer Albert Boadella davant la casa belga de Carles Puigdemont. El dramaturg català està prou en forma. Saltironeja, tira d'una mímica molt professional. Es disfressa de metge per dir que Catalunya és un manicomi. I vocifera amb el famós megàfon de Jaume Vives, el jove ultracatòlic i ambaixador del moviment anomenat Tabàrnia –país fabulós que ara presideix Boadella. És conegut, el megàfon, perquè amb ell Vives metralla el veïnat de la part alta del carrer de Balmes a Barcelona. Crida consignes unionistes, posa cançons de Manolo Escobar, la Santa Espina i l'himne de la Guàrdia Civil. A en Boadella també l'acompanyen el periodista esportiu Tomàs Guasch, ministre d'Esports de Tabàrnia, i Miguel Martínez –que és un senyor amb barba.

Aquests quatre galifardeus surten d'una tenda de campanya i es dirigeixen als periodistes, flanquejats per dos mossos d'esquadra de pega i per les banderes d'Europa, d'Espanya i de Tabàrnia. Plou, fa fred, Boadella improvisa, la policia belga fa cara de paciència. Boadella coneix bé el personatge. Encarna un Manelic estrafet, pitarrasc, nascut als teatres de finals del XVIII: feien pujar verduleres i camàlics a l'escenari per fotre-se'n. Amb l'accent genuí dels catalans quan parlen castellà, Boadella també sap riure's del poder. Crida «Carlitos, sal», davant la casa.

Poso la mà al foc que Jordi Pujol tenia malsons amb ell. Quan Boadella va fer la pel·lícula sobre els últims dies de Franco, l'Espanya carpetovetònica el volia matar. Josep Pla, Salvador Dalí, l'estelada, Boadella és expert en la iconoclàstia de tòtems polítics i culturals. És un torracollons pintoresc.

Arran de la performança m'esperava un aiguat d'indignació. No és estrany que Boadella aixequi polseguera i que rebí atacs que depassen l'insult. Té casa a Jafre, fa un temps li van tallar uns xiprers i li van fer grafitis a la paret forana, en represàlia per haver exigít que retiessin l'estelada del campanar. Ara les pintades han aparegut de nou. Però Boadella, ideòleg de Ciutadans i votant d'UPyD, el joglar que va ensenyar la panera a través d'una estelada, un dels homes més intel·ligents que ha donat Catalunya, aquesta vegada no ha tingut gaire ressò. Enllà de la parauleria innòcua de les xarxes socials.

Cada època es proveeix dels seus tirans i dels seus bufons. Boadella va ser el perfecte pallasso de la Transició. Aguerriit d'entrada, a mesura que creixia s'anava tornant un usuari avançat del cafè per a tothom. És el problema de l'oficialitat, tant si ets el crític com si ets l'apologeta del règim. Les aigües moixes del catalanisme li proporcionaven la caricatura, el constitucionalisme li pagava les factures. Però em mirava el gag, repeteixo, i tot d'una vaig percebre una dissociació. Embalsamades les víctimes habituals de l'escarni boadellesc, gràcies a les quals ell tenia la funció assegurada i les entrades venudes, ara m'ha semblat que no l'encerta quan busca relleus. Vull dir que Puigdemont se sent més incòmode amb Lori Moni que no pas amb Albert Boadella, al qual hauríem d'anar pensant com l'homenatge en l'adeu que té a tocar.